

**COFNODION CYFARFOD Y PWYLLGOR Y CABINET DROS FATERION RHIENI
CORFFORAETHOL A GYNHALIWYD YN SIAMBR Y CYNGOR - SWYDDFEYDD DINESIG,
STRYD YR ANGEL, PEN-Y-BONT AR OGWR CF31 4WB DYDD MERCHER, 24 IONAWR
2018, AM 14:00**

Presennol

Y Cyngorydd PJ White – Cadeirydd

N Clarke
Cyng
RE Young

HJ David
CE Smith

DK Edwards
CA Webster

J Gebbie
HM Williams

Ymddiheuriadau am Absenoldeb

Swyddogion:

Susan Cooper	Cyfarwyddwr Corfforaethol - Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles
Julie Ellams	Swyddog Gwasanaethau Democrataidd - Pwyllgorau
Lindsay Harvey	Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Chymorth i Deuluoedd (Dros Dro)
Gary Jones	Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd
Laura Kinsey	Pennaeth Gofal Cymdeithasol Plant
Darren Mephram	Prif Weithredwr

160. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Dim

161. DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Dim.

162. CYMERADWYO'R COFNODION

PENDERFYNWYD: Cymeradwyo cofnodion Pwyllgor Rhianta Corfforaethol y Cabinet 18 Hydref 2017 fel cofnod gwir a chywir.

163. AROLYGIAETH GOFAL A GWASANAETHAU CYMDEITHASOL CYMRU - HUNANASESIAD IONAWR 2018 – GOFAL CYMDEITHASOL PLANT

Cyflwynodd Pennaeth Gofal Cymdeithasol Plant adroddiad yn hysbysu Pwyllgor y Cabinet am yr hunanasesiad y gofynnwyd i'r holl awdurdodau ei gynnal mewn perthynas â phlant sy'n derbyn gofal a phroffil gadawyr gofal, digonolrwydd a sefydlogrwydd lleoliadau ac effaith Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a'r gofynion rheoliadol ar leoliadau y tu allan i'r awdurdod. Roedd yn rhaid dychwelyd yr asesiad wedi ei gwblhau at Arolygiaeth Gofal Cymru erbyn y 26^{ain} o Ionawr 2018.

Amlinellodd Pennaeth Gofal Cymdeithasol Plant y data/canfyddiadau allweddol oedd wedi eu cynnwys yn yr asesiad. Eglurodd nad oeddent wedi gallu gweithio ar yr asesiad cyn y 1^{af} o Ionawr 2018 oherwydd mai am y ffigurau ar y 1^{af} o Ionawr 2018 y gofynnwyd. Nid oedd yr asesiad wedi ei gwblhau eto ond roedd hi wedi crynhoi rhai o'r penawdau a'i sylwadau hi ar y canfyddiadau. Esboniodd mai bwriad yr hunanasesiad oedd cael darlun o gymhlethdod proffil plant sy'n derbyn gofal a gadawyr gofal ar draws Cymru ac annog

awdurdodau i werthuso effeithiolrwydd eu trefniadau a nodi unrhyw faterion oedd yn effeithio ar blant sy'n derbyn gofal a gadawyr gofal.

Amlinellodd Pennaeth Gofal Cymdeithasol Plant saith thema'r hunanasesiad, sef proffil, sefydlogrwydd a digonolrwydd lleoliadau, gofal a chymorth, panelau lleoliadau a threfniadau hysbysu, ymyrryd yn gynnar, diogelu a'r gweithlu.

Gyda golwg ar y proffil, adroddodd Pennaeth Gofal Cymdeithasol Plant mai gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr (BCBC) yr oedd y nifer pedwerydd uchaf o blant yn derbyn gofal ar ddiwedd Mawrth 2017. Roedd pob awdurdod wedi gweld cynnydd yn nifer y plant oedd yn derbyn gofal ac roedd hyn i'w weld yn thema ar draws Cymru.

Eglurodd Pennaeth Gofal Cymdeithasol Plant fod yna ostyngiad wedi bod yn nifer y plant a osodwyd gyda gofalmwyr maeth annibynnol, o 22% ar ddiwedd y flwyddyn ddiwethaf i 18.3% ym mis Ionawr 2018. Ychwanegodd fod 69.7% wedi eu gosod o fewn yr awdurdod lleol, oedd yn welliant ar flynyddoedd blaenorol er bod nifer y plant a symudwyd 3 neu fwy o weithiau yn y 12 mis diwethaf yn dal yn her.

Adroddodd Pennaeth Gofal Cymdeithasol Plant, yn dilyn gwaith ataliol gydag asiantaethau oedd yn bartneriaid a'r heddlu yn neilltuol, ei bod yn ymddangos fod yna duedd ostyngol oedd yn lleihau risgiau i blant oedd yn derbyn gofal. Hefyd, roedd 20% o blant oedd yn derbyn gofal yn derbyn gwasanaethau therapiwtig.

Esboniodd Pennaeth Gofal Cymdeithasol Plant y byddai'r camau nesaf yn cynnwys dadansoddiad ansoddol o'r data, a chynnwys y wybodaeth honno yn yr hunanasesiad, i'w gyflwyno i Arolygiaeth Gofal Cymru erbyn y 26^{ain} o Ionawr 2018. Wedyn, byddai yna gyfarfod herio perfformiad gydag Arolygiaeth Gofal Cymru, ym mis Mawrth o bosibl, pan fyddai'r wybodaeth a roddwyd yn cael ei chwestiynu. Ar ôl hynny, cynhelid arolygiadau gwaith maes mewn chwe awdurdod ond nid oedd BCBC wedi derbyn hysbysiad ei fod yn un o'r chwech. Yn dilyn hynny, câi'r canfyddiadau a'r dadansoddiad eu defnyddio yn sail i adroddiad cyffredinol cenedlaethol, dadansoddiad blynyddol gan Arolygiaeth Gofal Cymru o berfformiad gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol ac arolygiadau Arolygiaeth Gofal Cymru o Wasanaethau Cymdeithasol Awdurdodau Lleol a gwasanaethau a reoleiddir.

Gofynnodd Aelod am eglurder ynghylch y 5% o blant ag anableddau oedd yn derbyn gofal. Gofynnodd faint o'r 5% oedd wedi eu cynnwys yn y 2.1% mewn llety byw gyda chymorth neu ysgolion preswyl. Nid oedd y wybodaeth wrth law gan Bennaeth Gwasanaethau Plant ond cytunodd i ddod o hyd i'r manylion a'u hanfon at yr Aelod.

Gofynnodd Aelod pa gamau oedd yn cael eu cymryd i godi ysbryd y staff. Dywedwyd wrtho y byddid yn ymdrin â hyn dan yr eitem nesaf.

Gofynnodd Aelod pam mai nifer cymharol fychan yn unig o blant (54%) oedd yn aros gyda'r un gweithiwr cymdeithasol ar ôl chwe mis, er y byddai hyn yn brofiad trawmatig iawn iddynt. Eglurodd Pennaeth Gofal Cymdeithasol Plant y gallai'r 46% arall fod am amrywiol resymau megis plentyn yn cael ei asesu a'i symud i dîm gwahanol am ofal tymor hirach o bosibl mewn canolfan lle y gellid ffurfio cysylltiad agos â'r teulu. Wrth i blant ddod yn hŷn, roeddent yn cael eu trosglwyddo i dîm y gadawyr gofal ac mewn rhai achosion byddai'r gweithiwr cymdeithasol wedi gadael yr awdurdod neu wedi symud i faes gwahanol ac felly byddai'n rhaid trosglwyddo'r achos. Gwneid pob ymdrech i roi sefydlogrwydd i'r plentyn.

Roedd yr Arweinydd yn croesawu'r canlyniadau cadarnhaol ac yn arbennig y gostyngiad yn nifer y plant oedd yn cael eu gosod y tu allan i'r sir a'r gostyngiad yn nifer y lleoliadau yn y sector annibynnol. Nododd fod cymhlethdod achosion yn ymddangos fel pe bai'n

cynyddu a gofynnodd ai ym Mhen-y-bont ar Ogwr yr oedd hyn yn digwydd ac a oedd unrhyw ffordd o fesur hyn. Esboniodd Pennaeth Gwasanaethau Plant fod llawer o ddi-ddordeb wedi bod yn genedlaethol yn rhai o'r heriau gyda phlant oedd yn derbyn gofal a dod o hyd i leoliadau addas iddynt. Roedd yn parhau i fod yn her ym Mhen-y-bont ar Ogwr ac roedd yn un o'r rhesymau pam yr oedd yn rhaid gosod plant y tu allan i'r sir oherwydd diffyg y ddarpariaeth arbenigol o fewn yr awdurdod i ateb anghenion y plant hynny. Roedd yna garfan fechan o blant â phroblemau cymhleth ac roedd dod o hyd i leoliadau addas i'r rhain yn dal i fod yn broblem.

Gofynnodd Aelod pa dueddiadau a data y byddid yn eu dilyn wrth fynd ymlaen. Eglurodd Pennaeth Gwasanaethau Plant fod yna nifer o adrannau o dan bob thema y byddai gofyn iddynt edrych arnynt. Byddai'r staff yn tynnu sylw at themâu a manau problemus ac yn edrych ar gymariaethau gyda blynyddoedd blaenorol ac yn adrodd am eu canfyddiadau mewn cyfarfod yn y dyfodol.

Gofynnodd Aelod a oedd yna duedd waelodol yn yr 11.5% o blant gyda 3 neu ragor o symudiadau yn y 12 mis diwethaf ac a oeddent wedi gofyn am arweiniad ynghylch arferion gorau. Esboniodd Pennaeth Gwasanaethau Plant fod y ffigur hwn yn cael ei fonitro'n fanwl. Roedd yn ymddangos fod yna ddau fath o blentyn yr oedd hyn yn effeithio arnynt, plant ifanc iawn ar y naill law, a symudwyd ar enedigaeth ac a aeth o bosibl i leoliad nad oedd yn gweithio ac a gafodd eu symud wedyn i leoliad mwy addas, a phlant yn eu harddegau ar y llaw arall gyda phroblemau cymhleth. Câi'r data ei gwestiynu bob chwarter ac roedd yn ymddangos fod yna welliant yn y ffigurau. Awgrymodd Aelod y byddai'n ddefnyddiol cael set o ystadegau ar wahân ar gyfer plant yn eu harddegau.

Gofynnodd Aelod mewn faint o achosion y bu ymyriad cynnar a faint oedd yn gysylltiedig â manteisio'n rhywiol ar blant a masnachu mewn plant. Nid oedd y wybodaeth hon ar gael yn y cyfarfod ond deuid â hi i gyfarfod yn y dyfodol.

Nododd Aelod fod gan 96% o blant gynllun gofal cyn dod yn blant oedd yn derbyn gofal a gofynnodd pam yr oeddent wedi dod i fod yn blant oedd yn derbyn gofal. Eglurodd Pennaeth Gwasanaethau Plant eu bod hwythau wedi gofyn yr un cwestiwn a bod IPC wedi cael eu cyfarwyddo i gynnal adolygiad ym Mhen-y-bont ar Ogwr i weld beth oedd ac nad oedd yn gweithio ac adrodd am y canfyddiadau mewn cyfarfod yn y dyfodol.

Gofynnodd Aelod pa mor aml yr oedd cynghorwyr personol yn cael cysylltiad â gadawyr gofal. Dywedwyd wrthi ei fod yn amrywio yn dibynnu ar oedran a bod rhai o'r gadawyr gofal hyn yn neilltuol o anodd i ymgysylltu â hwy.

Ychwanegodd Cyfarwyddwr Corfforaethol, Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, fod yr ymarferiad wedi bod yn un anodd iawn ac nad oedd hi bob amser yn glir pa wybodaeth y gofynnid amdani a bod hynny wedi arwain at sgysrsiau yn ôl ac ymlaen i gael eglurder. Roedd yna fwy o wybodaeth nad oedd ar gael eto. Roedd adroddiad wedi cael ei gyflwyno i'r pwyllgor craffu yr wythnos flaenorol oedd yn ymdrin â'r strategaeth o gwmpas maethu a rhai o'r materion a godwyd heddiw.

PENDERFYNWYD: Bod Pwyllgor y Cabinet yn nodi'r wybodaeth a roddwyd yn yr adroddiad.

164. AROLYGIATH GOFAL A GWASANAETHAU CYMDEITHASOL CYMRU – AROLYGU GWASANAETHAU PLANT IONAWR/CHWEFROR 2017 – DIWEDDARIAD AR Y CYNLLUN GWEITHREDU

Cyflwynodd Cyfarwyddwr Corfforaethol, Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, adroddiad ar y Cynllun Gweithredu a ddiweddarwyd yn dilyn arolygu Gwasanaethau

Plant ym mis Ionawr/Chwefror 2017. Esboniodd fod yr arolygiad a gynhaliwyd yng Ngwasanaethau Plant ym Mhen-y-bont ar Ogwr wedi canolbwyntio ar y ffordd yr oedd plant a theluoedd yn cael eu galluogi i gael mynediad at gymorth a gwasanaethau gofal a chefnogaeth ac ansawdd y canlyniadau oedd yn cael eu sicrhau ar gyfer plant mewn angen am gymorth, gofal a chefnogaeth a/neu amddiffyniad gan gynnwys plant oedd yn derbyn gofal. Cynhaliwyd yr arolygiadau yn yr wythnosau yn cychwyn ar 30 Ionawr 2017 a 13 Chwefror 2017.

Amlinellodd Cyfarwyddwr Corfforaethol, Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, yr arolygiad, y sampl o achosion a gymerwyd a'r cyfweiliadau unigol ac mewn grŵp gyda rheolwyr, Aelodau, partneriaid a darparwyr gwasanaethau. Adroddodd Arolygiaeth Gofal Cymru am eu canfyddiadau ar eu gwefan i'r Gweinidog dros lechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol a chyflwynasant adroddiad a Chynllun Gweithredu i Bwyllgor Craffu 2 ym mis Gorffennaf 2017. Ymrwymwyd hefyd i ddod â'r adroddiad i Bwyllgor Rhianta Corfforaethol y Cabinet.

Adroddodd Cyfarwyddwr Corfforaethol, Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, fod Arolygwyr wedi canfod bod yr awdurdod wedi gweithio'n galed yng nghyd-destun Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant Cymru 2014, i ailsiapio ei wasanaethau. Canfu'r arolygiad fod y gweithlu yn ymrwymedig i sicrhau canlyniadau da ar gyfer plant a theluoedd ond mai amrywiol oedd ysbryd y staff ar draws y gwasanaeth a bod angen ei feithrin ar adeg o newid sylweddol. Dylai Pen-y-bont ar Ogwr barhau i ganolbwyntio ar y modd y gallent gadw staff am fwy o amser a recriwtio staff profiadol yn gynt. Roedd y Cynllun Gweithredu yn mynd i'r afael â'r pwyntiau hyn ac eraill.

Gofynnodd Aelod pa gamau oedd wedi cael eu cymryd i wella ysbryd y staff, a oedd cyfweiliadau ymadael wedi cael eu cynnal a beth oedd y rhain wedi ei ganfod. Eglurodd Cyfarwyddwr Corfforaethol, Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, fod darn o waith wedi cael ei wneud ar recriwtio, cadw a chefnogi gweithwyr cymdeithasol. Roedd cyfathrebu rheolaidd gyda'r staff ynghyd â mynediad at reolwyr uwch, rhaglen hyfforddi gefnogol, cynlluniau mentora ar gyfer gweithwyr cymdeithasol a rheolwyr a pholisi goruchwyllo newydd er mwyn sicrhau cysondeb dull. Câi beichiau gwaith hefyd eu monitro'n ofalus er mwyn atal staff rhag cael eu trechu gan waith. Cynhaliwyd cyfweiliadau ymadael ac roedd adborth cadarnhaol wedi cael ei dderbyn ynghylch y gymorth a roddwyd. Roedd y rhan fwyaf o'r staff wedi gadael oherwydd cael dyrchafiad neu er mwyn gweithio'n nes i'w cartref.

Diolchodd yr Arweinydd i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol a dywedodd ei fod wedi ei galonogi gan y cynnydd oedd wedi cael ei wneud. Roedd yna rai camau yn dal heb eu cyflawni ac roedd nifer yn ymwneud â datblygu'r ganolfan ddiogelu amlasiantaethol. Gofynnodd yr Arweinydd am ddiweddariad ar ddatblygiad y ganolfan. Esboniodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol, Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, mai'r unig fater oedd yn atal datblygu oedd llety. Roedd y tîm eisoes yn gweithio'n 'rhithiol'. Roedd y llety mwyaf derbyniol wedi ei ddarganfod a'i gytuno. Roedd y Prisiwr Ardal wedi ymweld â'r eiddo ac wedi adrodd yn ôl ac roedd y gwaith papur i fod i gael ei lofnodi gan y Rheolwyr Corfforaethol drannoeth. Disgwyliai y byddai'r MASH yn ei le erbyn y 1^{af} o Ebrill 2018.

Gofynnodd Aelod beth oedd lefel dderbyniol baich achosion a beth oedd y rhaniad rhwng gweithwyr cymdeithasol haenau 1 a 2. Roedd yn bryderus bod yr awdurdod yn drwm ar y top gyda gweithwyr cymdeithasol haen 1, oedd yn fwy profiadol, ac y disgwyliid iddynt reoli eu baich achosion a mentora staff newydd. Eglurodd Pennaeth Gofal Cymdeithasol Plant nad oedd yna fformiwla penodedig ar gyfer beichiau achosion ond mai'r cyfartaledd ym Mhen-y-bont ar Ogwr oedd oddeutu 18, yn dibynnu ar gymhlethdod pob achos. Roedd proffil y gweithlu yn newid ar draws y timau. Yn y timau diogelu, roedd yna gryn nifer o weithwyr cymdeithasol oedd newydd ymgymhwyso ac

roedd llawer o waith wedi ei wneud i ddenu ymarferwyr mwy profiadol i Ben-y-bont ar Ogrwr. Roedd cynllun 'tyfu eich gweithwyr eich hunain' wedi cael ei sefydlu ychydig flynyddoedd yn ôl. Roedd gwelliant wedi bod yn y nifer oedd yn cael eu cadw ond roedd mwy o waith eto i gael ei wneud. Esboniodd Cyfarwyddwr Corfforaethol, Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, ei bod yn bwysig sicrhau bod y rheolwyr cywir ar gael i gynorthwyo staff. Eglurodd fod 21 o weithwyr cymdeithasol newydd wedi cychwyn ar draws y gwasanaeth. Hyd yma, dim ond 1 oedd wedi gadael ac roedd hi'n edrych ymlaen at sesiwn adborth gyda'r person dan sylw yr wythnos ddilynol.

Gofynnodd Aelod pa waith oedd yn cael ei wneud ar y cyd gyda'r awdurdod iechyd ynghylch darparu cymorth cynnar mewn ysgolion ac a oedd yna gydweithredu ariannol hefyd. Gofynnodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol dros dro, Addysg a Chymorth i Deuluoedd, a oedd hyn mewn perthynas â CAMHS. Eglurodd yr Aelod ei bod hi'n ceisio darganfod pa lefel o gydweithredu oedd yna gyda BCBC a phwy oedd yn talu amdano. Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol, Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, fod y prif gyswllt gydag ymwelwyr iechyd mewn perthynas â diogelu ac nad oedd yna gyfraniad ariannol am hyn oherwydd nad hynny oedd yr hyn oedd ei angen ar yr adeg honno. Esboniodd y Rheolwr Grŵp, Gweithio Integredig a Chymorth i Deuluoedd, fod yna amrywiol adnoddau o ran gwasanaethau cymorth cynnar, megis Dechrau'n Deg, lle roedd cyfraniadau yn cael eu gwneud at gostau cyflogau ymwelwyr iechyd neu fydwagedd. Roedd gweithio ar y cyd gyda'r Gwasanaeth Iechyd yn drefniant cadarnhaol.

Gofynnodd y Prif Weithredwr a oedd digon yn cael ei wneud mewn perthynas â chanolbwyntio ar ganlyniadau. Byddai'n hawdd cael eich tynnu i mewn i'r broses o gwrdd â'r argymhellion ac anghofio'r canlyniadau, e.e. weithiau nid yw'r Arolygiaeth yn ei gwneud yn glir beth fydd canlyniad rhyw argymhelliad. Eglurodd ei bod yn bwysig deall bod rhywbeth yn digwydd o ganlyniad i gwblhau rhyw gam arbennig. Esboniodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol, Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, fod yr arolygiad wedi cael ei gynnal ar yr un adeg ag yr oedd systemau yn cael eu sefydlu. Roedd y daith o drawsnewid yn achosi newid ymarfer a newid diwylliannau. Roeddent wedi cymryd seibiant oddi ar y daith honno er mwyn ateb gofynion yr arolygiad. Gwahoddwyd IPC i mewn i gynnal adolygiad pellach a byddai adroddiad ar hynny yn cael ei gyflwyno cyn bo hir. Roedd y broses sicrhau ansawdd hefyd wrthi'n cael ei sefydlu.

Awgrymodd yr Arweinydd fod adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno ymhen chwe mis er mwyn sicrhau bod cynnydd yn dal i gael ei wneud.

PENDERFYNWYD: 1) Bod Pwyllgor y Cabinet yn derbyn ac yn cymeradwyo'r Cynllun Gweithredu wedi ei ddiweddarau.
2) Bod adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno ymhen chwe mis.

165. EITEMAU BRYD

Dim

166. GWAHARDD Y CYHOEDD

PENDERFYNWYD: O dan Adran 100A (4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 fel y'i diwygiwyd gan Orchymyn Llywodraeth Leol (Mynediad at Wybodaeth) (Amrywiad) (Cymru) 2007, bod y cyhoedd yn cael ei gau allan o'r cyfarfod tra roedd yr eitem fusnes ganlynol yn cael ei hystyried gan ei bod yn cynnwys gwybodaeth wedi ei heithrio fel y'i diffinnir ym Mharagraffau 12 a 13 o Ran 4 a Pharagraff 21 o Ran 5 o Atodlen 12A Deddf Llywodraeth Leol 1972, fel y'i diwygiwyd gan

Orchymyn Llywodraeth Leol (Mynediad at Wybodaeth) (Amrywiad) (Cymru) 2007.

Yn dilyn cymhwyso prawf diddordeb y cyhoedd wrth ystyried yr eitem hon, penderfynwyd, yn unol â'r Ddeddf y cyfeiriwyd ati uchod, ystyried yr eitem yn breifat, gyda'r cyhoedd wedi cael ei gau allan o'r cyfarfod gan y byddai yn cynnwys datgelu gwybodaeth oedd wedi ei heithrio, o natur fel a ddatganwyd uchod.

167. CYMERADWYO COFNODION WEDI EU HEITHRIO

PENDERFYNWYD:

Bod cofnodion eithriedig Pwyllgor Rhianta Corfforaethol y Cabinet 18 Hydref 2017 yn cael eu cymeradwyo fel cofnod gwir a chywir.

Daeth y cyfarfod i ben am 15:20